

Vårt datum: 2026-03-12

Ert datum: 2024-02-15

Vårt dnr: 311-429/2024

Er ref: KN2024/00358

Delredovisning enligt uppdrag

Handläggare:

Tobias Blixt, My Krutrök

Klimat- och näringslivsdepartementet

Kn.nm@regeringskansliet.se

Kn.registrator@regeringskansliet.se

Regeringsuppdrag: Att uppmuntra enskilda privatpersoners sökande efter förekomster av värdefulla mineral i Sverige

Bakgrund

Sveriges geologiska undersökning (SGU) erhöll i ett regeringsbeslut den 15 februari 2024 följande uppdrag:

Regeringen ger Sveriges geologiska undersökning (SGU) i uppdrag att under åren 2024–2026 uppmuntra enskilda privatpersoners sökande efter förekomster av värdefulla mineral i Sverige genom att återinföra en tävling med den s.k. Mineraljakten som förebild. För uppdraget får SGU under 2024 använda högst 3 miljoner kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 24 Näringsliv budgetåret 2024 uppförda anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning, anslagspost 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (se KN2023/04612, villkor 3 för anslagsposten). SGU ska årligen, senast den 15 mars med start 2025 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet). SGU ska senast den 15 mars 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Mineraljakten

Sedan SGU fick regeringsuppdraget har myndigheten återlanserat och genomfört två omgångar av tävlingen Mineraljakten som utvecklats till en årsvis löpande tävling där deltagare kan söka efter och belönas för observationer som kan leda till upptäckten av nya viktiga fyndigheter.

Lanseringen omfattade en uppdaterad version av Mineraljakten med ett digitalt fokus och en modern grafisk profil. Tre appar lanserades, för Apple- och androidtelefoner, liksom webben.

År 1: fokus på organisering och uppbyggnad, etablering och utvecklingen av konceptet, och genomförandet av den första tävlingen.

År 2: Ett större fokus på marknadsföring av Mineraljakten och tävlingens budskap på mässor, skolor och online. Dessutom genomfördes den första prisutdelningen i Mineraljakten som levererade både intressanta fynd, och positiv uppmärksamhet för Sveriges mineralresurser.

Tävlingen i dag och framåt

Mineraljakten är i dag en fungerande och årsvis återkommande tävling. Sedan starten av tävlingen 2024 fanns planen att utöka tävlingsperioden så att den löpte årsvis mellan 1 oktober och 30 september. I samband med starten av den tredje omgången, den 1 oktober 2025, fanns den

strukturen på plats och prisutdelningen sker i juni 2027. Att prisutdelningen sker efter att nästa tävlingsomgång redan börjat är både ett resultat av tävlingens löpande struktur och för att bedömningen av inlämnade observationer kräver arbete för att säkerställa en rättvis bedömning, där både gedigna interna och externa analyser, liksom fältbesök är en del av arbetet.

Avväganden och vägval

SGU har valt att fortsätta med samma utformning även under det särskilda regeringsuppdragets sista år med förhoppning om att tävlingen kan fortsätta även kommande år.

- Samtal om tävlingens fortsättning och omfattning behöver ske under 2026.
- För rapportering av observationer används en app-lösning som utvecklats av det finska konsultbolaget Tietotalo. Det är en app som SGU inte äger rättigheterna till och där vi för närvarande har valt att förlänga avtalet fram till och med slutet på årets tävling den 30 september 2026. Vid en fortsättning av tävlingen kommer SGU antingen behöva upphandla app-lösningen på nytt eller använda en annan lösning som låter användarna rapportera in sina observationer. För närvarande finns det flera olika alternativ som kan utvärderas innan ett beslut tas under året beroende på om – och hur – Mineraljakten ska fortsätta att arrangeras.

Resultat och genomslag

Mineraljaktens första omgång resulterade i flera intressanta fynd och samtliga vinnande fynd bidrog till att öka kännedomen om fyndigheter i Sverige. Det vinnande fyndet var särskilt intressant eftersom det visade på tidigare okända förekomster av det volframhaltiga mineralet scheelit i ett område i Västerviks kommun. Provet innehöll dessutom höga halter av både koppar och guld.

Ett undersökningstillstånd har sökts för platsen efter fyndet och bolaget bakom tillståndet har även varit i kontakt med mineraljägaren som lämnade in fyndet.

- Under tävlingens andra omgång lämnades 75 observationer in, varav 59 räknades som giltiga observationer. Av dessa bedömdes 43 vara tillräckligt intressanta för att undersöka närmare och 38 skickades på kemisk analys till ett externt laboratorium. Nästa steg är att bedöma resultaten av den kemiska analysen och göra en sammanlagd bedömning av det vinnande provet. Dessutom väntar besök i fält för att kontrollera fyndplatserna innan prisutdelningen som är planerad till juni månad. Ingen vinnare har därför utsetts när den här rapporten skickas in
- Appen laddades ned 233 gånger till Ios och hade omkring 200 aktiva installationer på Android vid utgången av 2025. Mineraljaktens sidor på webben hade cirka 10 000 besökare under 2025, vilket kan jämföras med drygt 6 000 besökare året innan.
- Tävlingen resulterade i medierapportering som enligt medie- och analysbolaget Retrievers årsanalys var tydligt bidragande till att den positiva publiciteten om SGU ökade under 2025 jämfört med föregående år.

Användning av tilldelade medel

För uppdraget tilldelades SGU möjligheten att använda högst 3 miljoner kronor under 2025. Totala kostnader under året uppgick till 2 105 012 kronor. Det är något lägre än den prognosticerade budgeten på 2 526 779 kronor. Det beror framför allt på att vi hade planerat något fler informationsinsatser under året än vad vi slutligen hade möjlighet att genomföra. Personalkostnader utgör den

största kostnadsposten i uppdraget, men även driftkostnader utgör en stor post där analyskostnader, resor och marknadsföring, och kostnader för apparernas drift och utveckling ingår. Kostnader för fältbesök och prispengar för 2025 års tävling kommer att förläggas på 2026 år budget eftersom den delen av arbetet har pågått in på det nya året.

Genomförande av uppdraget: mer om Mineraljakten

Från fynd till pris: processen

SGU har möjlighet att dela ut totalt 150 000 kronor i tävlingen. Prispengarna är tänkta att tilldelas de tre bästa fynden och fördelas genom ett förstapris om 75 000, ett andrapris om 50 000 och ett tredjepris om 25 000 kronor. Det är också möjligt att inte dela ut något pris alls om myndigheten bedömer att fynden inte lever upp till en viss nivå. Av samma skäl finns också möjlighet att bara dela ut ett eller två av priserna.

När SGU utser de vinnande fynden i Mineraljakten bedöms varje fynd i flera steg från att de fysiska proverna har skickats in till myndighetens geologer via appen. I ett första skede granskar geologerna bilderna och beskrivningen av fyndet, innan de begär in de mest lovande observationerna för en fysisk granskning. De prover som bedöms vara intressanta att gå vidare med skickas sedan till ett laboratorium för kemisk analys. I bedömningen av det vinnande bidraget i Mineraljakten letar geologerna efter ett fynd med hög koncentration av aktuella och eftertraktade mineral. Det sker en viktning där till exempel guld och diamant rangordnas högre än järn eller grafit med samma koncentration. Det spelar också in i bedömningen om en fyndplats är ny eller känd sedan tidigare.

Innan prisutdelningen sker måste också fyndplatsen besökas och verifieras av geologerna genom att korrelera stoffen med fältgeologin på platsen, samt att se så att koordinaterna stämmer med de som tävlingsdeltagaren har skickat in.

Geologerna som arbetar med regeringsuppdraget gör sedan en samlad bedömning av fynden och utser vinnarna som kontaktas om vinsten cirka en vecka innan prisutdelningen.

Fynd som tilldelades pris i Mineraljakten 2024

Första pris: 75 000 kronor tilldelades Peter Karlsson för ett fynd i Ringsbo i Västerviks kommun i Kalmar län.

Motivering: För ett fynd som inte bara bekräftar tidigare kända mineraliseringar av koppar och sällsynta jordartsmetaller i regionen. Den höga halten av volfram utgör ett nytt fynd som tidigare inte påträffats, vilket skapar nya möjligheter inom forskning och prospektering

Andra plats: 50 000 kronor tilldelades Niklas Sölvander för ett fynd i Stinsbo i Östhammar kommun i Uppsala län.

Motivering: För ett fynd ur varp från en äldre järngruva som visar på en hög guldhalt, något som är okänt för området. Tillsammans med tidigare analysresultat ett par kilometer bort från fyndplatsen hjälper det här fyndet till att göra området ännu mera intressant för prospektering.

Tredje plats: på 25 000 kronor tilldelades Göran Eliasson för ett fynd i Nyby i Ljusdals kommun i Gävleborgs län.

Motivering: För ett fynd ur block som visar på förhöjda halter av koppar och guld. Tillsammans med tidigare analysresultat, någon kilometer bort från fyndplatsen, kan det möjligtvis påvisa en ny mineraliseringstrend. Därför hjälper det här fyndet till att göra området ännu mera intressant för prospektering.

Mineraljaktens första prisutdelning ägde rum på SGU:s nya huvudkontor 4 juni 2025 där samtliga priser kunde delas ut.

Två av de tre vinnarna kunde ta sig till SGU för att ta emot diplom och blommor av generaldirektör Anette Madsen, tillsammans med beskedet om prissummorna. Vinnarna bjöds sedan på en rundtur på SGU:s kontor och fick chansen att prata med några av myndighetens anställda.

Nyhetsbyrån TT tog del av bilder och text om vinsten och rapporterade om denna. Vinnaren blev även intervjuad i lokalmedia på sin hemort efter prisutdelningen.

Tävlingsperiod 2025 och förändring för 2026

2025: Tävlingsperioden sträckte sig mellan 10 april och 30 september. Det innebar en förlängning av tävlingsperioden med drygt två månader. Under den perioden kunde deltagarna registrera sina fynd i Mineraljaktens appar (Ios, Android och webb). Deltagare som inte har tillgång till appar kan fortfarande tävla genom att lämna uppgifter om sina observationer och sig själva till SGU via mejl, telefon eller fysisk post.

2026: Den 30 september 2025 övergick tävlingen till att löpa årsvis vilket innebär att årets pågår den 1 oktober 2025 till och med 30 september 2026. I och med förändringen har Mineraljakten uppnått sitt mål om att vara en tävling som allmänheten kan engagera sig i under hela året.

Marknadsföring och aktivering av deltagande i tävlingen

I regeringsuppdraget för Mineraljakten ingår både att uppmuntra enskilda privatpersoner i sökandet efter mineral, liksom att sprida tävlingens budskap om vikten av svenska fyndigheter för samhället.

- ✓ SGU besökte under året mässor, utställningar och skolor för att berätta om tävlingen: Mineraljakten visades upp på Comic Con Stockholm Summer den 30 och 31 maj tillsammans med en virtuell mineraljakt i spelet Minecraft.
- ✓ På Sten- och smyckesmässan i Västerås den 4–5 oktober deltog SGU för att visa upp tävlingen för en geologiintresserad publik.
- ✓ Under Geologins dag hade SGU ett arrangemang i Uppsala tillsammans med Uppsala amatörgeologer, liksom en geologisk föreläsning i Riddarhyttan.
- ✓ På evenemanget ForskarFredag den 26 september 2025 gästade SGU Umeå Universitet och hade möjligheten att prata om Mineraljakten för en publik av framför allt barn och unga. Dagen är ett nationellt arrangemang som uppmärksammar vikten av forskning och vetenskap.
- ✓ Stockholms amatörgeologiska sällskap anordnade sin årliga Mineralmässa den 23 november på Stockholms universitet. Det evenemanget låg utanför 2025 års tävlingsperiod men strax efter starten för 2026 års tävling. Där kunde SGU visa Mineraljakten för personer med ett intresse för geologi.
- ✓ SGU har också marknadsfört Mineraljakten för studenter på Stockholms och Uppsalas universitet under 2025. Erbjudandet om att besöka universitet och prata om tävlingen har skickats till universitet och högskolor över hela Sverige och fler besök har diskuterats.

Draghjälp och uppmärksamhet i medierna samt marknadsföring i egna kanaler

- ✓ TV4 uppmärksammade starten av den nya tävlingsomgången i slutet av september när de följde med en av de tävlande ut på mineraljakt tillsammans med en av SGU:s geologer.

Mineraljakten får nytt liv – bra fynd kan leda till nya gruvor

75 000 kr till den som får ny gruva att startas • Legat nere sen 2014

- ✓ I december månad lanserade SGU en kampanj för Mineraljakten på Facebook och Instagram med syfte att få en bred allmänhet att få kännedom om tävlingen och intressera sig för att läsa mer om den. Kampanjen bestod av tre olika annonser som löpte mellan 3–24 december och lockade 5 079 besökare till Mineraljakten.se för en kostnad av 5 000 kronor. Totalt nådde kampanjen 66 350 unika konton och visades totalt 118 554 gånger.

Exempel på kampanjbilder.

Slutsatser

Mineraljakten bidrar till att uppmärksamma Sveriges behov av nya fyndigheter

Mineraljakten har fyllt sitt syfte i att bidra med intressanta fynd som skulle kunna leda till framtida gruvor. Det visar intresset för framför allt det vinnande fyndet i tävlingens första omgång. Det är än så länge för tidigt att uttala sig om bidragen i den andra omgången kommer att leda till intresse från prospekterande bolag.

Inskickade observationer minskade i kvantitet men ökade i kvalitet

Målet för Mineraljakten enligt det av SGU:s beslutade uppdragsdirektivet för projektet är minst 200 inkomna tävlingsbidrag som uppfyller tävlingsreglerna.

Antalet inskickade observationer var betydligt fler under det första året och de totala antalet bidrag sjönk från 119 till 75 mellan de två tävlingsomgångarna. Antalet tävlande minskade också från 40 till 26 personer. Att jämföra det totala antalet inlämnade observationer är däremot inte helt enkelt.

I den första omgången lämnade en person exempelvis in 42 bidrag trots att reglerna då endast tillät 5 bidrag per tävlande och av de 75 observationerna i den andra omgången fanns också några bidrag som inte kunde tävla enligt reglerna och även vissa upprepningar.

Därför landade de godkända observationerna i den andra omgången slutligen på 59 bidrag.

Samtidigt ökade antalet observationer som skickades på kemisk analys från 11 till 38 och kvalitén på bidragen har varit väsentligt högre i den andra omgången. Att leta efter mineral är något som kräver viss kunskap och SGU ser att det finns ett antal engagerade deltagare som bidrar med flera bidrag varje år och som uppskattar tävlingen tillräckligt mycket för att återvända. Mellan den första och andra omgången var det sju personer som tävlade i Mineraljakten båda åren med sina observationer.

Mål för genomslag kan fortfarande nås

Målet för Mineraljakten enligt det av SGU:s beslutade uppdragsdirektivet för projektet är minst 400 artiklar i media som nämner Mineraljakten och det underliggande syftet med tävlingen. Under Mineraljaktens första år fick tävlingen mycket medial uppmärksamhet och lanseringen stod för myndighetens största genomslag det året. Intresset har varit mindre under den andra omgången, trots detta har det publicerats omkring 270 artiklar och inslag om Mineraljakten sedan från starten av tävlingen till utgången av 2025.

Det kommer också att göras en Novus-undersökning 2026 där målet är att andelen som har hört talas om Mineraljakten ska ha ökat från 22 procent till 25 procent sedan undersökningen 2024. Det är också en målsättning att det specifikt ska synas en ökning bland yngre målgrupper.

Kräver fortsatta informationsinsatser

Alla uppsatta mål i Mineraljakten kan nås innan regeringsuppdragets slut. Flera insatser för att sprida kännedomen om Mineraljakten gjordes också under andra halvan av 2025 med syfte att locka fler deltagare till den pågående tredje omgången av tävlingen. Ytterligare insatser för att sprida tävlingen kommer fortsätta vara viktiga under hela 2026 fram till tävlingens slut. Det finns ett behov av att locka fler och yngre deltagare till Mineraljakten.

Den uppföljande Novus-undersökningen har ännu inte genomförts.

Fortsättning på uppdraget

Mineraljakten är under 2026 inne på det särskilda regeringsuppdragets sista år.

SGU kommer under året att se över möjligheterna att fortsätta tävlingen och det finns flera potentiella lösningar att driva tävlingen vidare om möjligheten skulle ges.

Den tredje omgången av tävlingen pågår just nu och är tänkt att sträcka sig till 30 september 2026. Det skulle innebära att prisutdelningen som vanligt måste ske under 2027 för att analysarbete och fältbesök ska kunna genomföras efter tävlingens slut. Vilket skulle kräva att en del av den outnyttjade medlen för 2026 års regeringsuppdrag kan flyttas över till 2027.

Det finns fortfarande mycket som SGU kan göra för att uppmärksamma de fynd som tävlingen har lett fram till och att sprida kunskapen om dem vidare.

SGU har redan sett att tävlingen bidragit till en positiv medierapportering och att prospekteringsbolag har visat intresse för tävlingens fynd. Det visar att tävlingen har bidragit till regeringsuppdragens uttalade mål.

Fortsatta Novus-undersökningar kommer att visa hur kännedomen om Mineraljakten förändras över tid.